

วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จัดทำขึ้นโดยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และเป็นเวทีเสนอผลงานทางวิชาการและงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นวารสารราย 4 เดือน กำหนดเผยแพร่ในเดือนเมษายน สิงหาคม ธันวาคม.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ ราชบัณฑิต สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา นายแพทย์สุเทพ วัชรปียานันท์	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
บรรณาธิการบริหาร	นายแพทย์ปรามิทธิ์ เสถียรรัตน์	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
บรรณาธิการ	นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์	สถาบันพัฒนาการคุ้มครองการวิจัยในมนุษย์
บรรณาธิการรอง	ดร.รัชนี จันทรเกษ ดร.เภสัชกรหญิงอัญชลี จูทะพุทธิ	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรหญิงจิราพร ลิ้มปานานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ สิริพันธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรสนั่น ศุภธีรสกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรรัชชัย สุขเขวด
รองศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ประวิทย์ อัครเสรินนท์
นายแพทย์ประพจน์ เภตราภาค
ดร.อุษา กลิ่นหอม
เภสัชกรหญิงเย็นจิตร์ เตชะดำรงสิน
นางสาวณีย์ กุลสมบุรณ์
ดร.เภสัชกรยงศักดิ์ ตันติปฏิภ
ดร.เภสัชกรหญิงสุภัทรา รังสิมาการ
ดร.เภสัชกรหญิงมณฑกา ธีรชัยสกุล
เภสัชกรหญิงผกากรอง ขวัญข้าว

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.แพทย์หญิงสมบุรณ์ เกียรตินันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. นายแพทย์ธวัชชัย กมลธรรม
ศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรชยันต์ พิเชียรสุนทร
รองศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ทวี เลหาพันธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งยง เทาประเสริฐ

หน่วยปฏิบัติการวิจัยเภสัชศาสตร์สังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นักวิชาการด้านสาธารณสุขศาสตร์
คณะกรรมการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
นักวิชาการด้านเวชศาสตร์ชุมชน
นักวิชาการด้านชีววิทยา
คลินิกการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

วิทยาลัยแพทยศาสตร์นานาชาติจุฬาภรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
วิทยาลัยการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรหญิงศรีจันทร์ พรจิราศิลป์
รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรหญิงนพมาศ สุนทรเจริญนนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ วิวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย อึ้งพินิจพงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ศุภนิต ทิมชอุณหเถียร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีวัฒนา ทรงจิตสมบุญ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา โอศิริ
ดร.มาลี สิทธิเกรียงไกร
เภสัชกรหญิงปราณี ขวลิตรำรง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเชษฐ เวชวิฐาน
นายนิรันดร์ ทิมา
นางสาวเพ็ญศรี จิตรันททรัพย์
นางปรีชา มิตรานนท์
ดร.ตริงตา พูลผลอำนวย
นายแพทย์ประพันธ์ พงศ์คณิตานนท์
นายแพทย์รุ่งวิทย์ เหาרבัตย์
นายแพทย์ศุภมิตร ชุณหะวัณวิวัฒน์
นางสาวจุจินดา อรรถลิขัฐ
นายกวี คงภักดีพงษ์
แพทย์อายุรเวชชิตเดช อุทัยวิทยารัตน์
นายแพทย์ธวัช บุรณถาวรสม
นายแพทย์วัฒนะ พันธุ์ม่วง
นายแพทย์ขวัญชัย วิชิษฐานนท์
นางพรทิพย์ เต็มวิเศษ
นางเอื้อกานต์ วรไพฑูรย์
แพทย์แผนไทยประยุกต์มาลา สร้อยลำโรง

ผู้จัดการวารสาร

นางภาวนา คุ่มตระกูล

พิมพ์ที่

สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะกรรมการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นักวิชาการด้านสมุนไพร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร
นักวิชาการด้านสาธารณสุขศาสตร์
นักวิชาการด้านสถิติ
นักวิชาการด้านสถิติ
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ
โรงพยาบาลชลบุรี
กรมควบคุมโรค
นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
สถาบันนโยบายวิชาการ
แพทย์อายุรเวช
นักวิชาการด้านการแพทย์แผนจีน
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

Journal of Thai Traditional & Alternative Medicine is owned by the Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine, Ministry of Public Health for the presentation of research works and technical papers on traditional Thai medicine, indigenous medicine and alternative medicine. The journal is published every four months and will be issued on April, August and December.

Editorial Board

Advisors	Somchai Bovornkitti	Contributor, Academy of Science, The Royal Institute
	Suthep Wacharapiyanone	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
Executive Editor	Pramote Stienrut	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
Editor	Vichai Chokevivat	Institute for the Development of Human Research Protections
Associate Editors	Rutchanee Chantaraket	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
	Anchalee Chuthaputti	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine

Members

Jiraporn Limpananont	Social Pharmacy Research Unit, Chulalongkorn University
Prasit Leerapan	Technical Officer Specialist in Public Health
Sanan Subhadhirasakul	Faculty of Traditional Thai Medicine, Prince of Songkla University
Thongchai Sooksawate	Faculty of Pharmaceutical Sciences, Chulalongkorn University
Pravit Akarasereenont	Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University
Prapoj Petrakard	Community Medicine Specialist
Usa Klinhom	Biologist
Yenchit Techadamrongsin	Huachiew Traditional Chinese Medicine Hospital
Saowanee Kulsomboon	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
Yongsak Tantipidok	Society and Health Institute
Supattra Runagsimakan	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
Monthaka Teerachaisakul	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
Pakakrong Kwankhao	Chao Phya Abhaibhubejhr Hospital

Reviewers

Somboon Kiettinun	Chulabhorn International College of Medicine, Thammasat University
Thavatchai Kamoltham	Faculty of Allied Health Sciences, Saun Sunandha Rajabhat University
Chayan Pichaensoonthon	Alternative Medical College, Chandrakasem Rajabhat University
Tawee Laohapan	Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University
Yingyong Taoprasert	Chiang Rai Rajabhat University

Nopdol Thongnopnua	Faculty of Pharmaceutical Sciences, Srinakharinwirot University
Srichan Phornchirasilp	Faculty of Pharmaceutical Sciences, Mahidol University
Noppamas Soonthornchalernnont	Faculty of Pharmaceutical Sciences, Mahidol University
Chanpen Wiwat	Faculty of Pharmaceutical Sciences, Mahidol University
Wichai Eungpinichpong	Faculty of Associated Medical Science, Khon Kaen University
Supanimit Teekachunhatean	Faculty of Medicine, Chiang Mai University
Sriwattana Songchitsomboon	Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University
Sunanta Osiri	Faculty of Abhaibhubejhr Thai Traditional Medicine, Burapha University
Malee Sittikreangkrai	Faculty of Social Sciences, Chiang Mai University
Pranee Chavalittumrong	Technical Officer Specialist in Herbs
Pichet Wechvithan	Rajamangala University of Technology Isan Sakonnakhon Campus
Narintr Tima	Technical Officer Specialist in Public Health
Pensri Chitnumsap	Technical Officer Specialist in Statistics
Preeya Mithranon	Technical Officer Specialist in Statistics
Trungta Poolpolamnuay	Office of the Permanent Secretary for Public Health
Prapan Pongkanitanont	Sirindhorn National Medical Rehabilitation Centre
Rungwith Hearabut	Chon Buri Hospital
Supamit Choonsoottiwat	Department of Disease Control
Rujinart Adthasit	Social and Human Scholars
Kawee Kongpakdeepong	Thaiyoga Institute
Teeradech Uthaiwitayarat	Ayurvedic Doctor
Tawach Buranathawornsom	Technical Officer Specialist in Chinese Medicine
Wattana Panmoung	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
Khwanchai Visithanon	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
Pornthip Termviset	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
Ueakarn Woraphaithun	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
Mala Soisamrong	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine

Journal Manager

Pawana Khumtrakul	Department for Development of Thai Traditional and Alternative Medicine
-------------------	---

Printing Office

Office of Printing Mill The War Veterans Organization of Thailand under Royal Patronage of His Majesty the King

สารบัญ ■ Contents

229 บรรณาธิการแถลง

วิชัย โชควิวัฒน์

บทความพิเศษ

231 ปฏิรูปกฎหมายพืชกระท่อม เพื่อสุขภาวะของประชาชนและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

ไพศาล ลิ้มสถิตย์

บทปริทัศน์

242 กระท่อม: สมุนไพรหรือยาเสพติด

ดวงแก้ว ปัญญาภู

สุเมธี นามเกิด

นิตาภา อินชัย

กุลสิริ ยศเสถียร

257 สมุนไพรที่มีฤทธิ์คล้ายกัญชา: ผลการวิจัยในสัตว์ทดลองและโอกาสที่จะนำมาใช้ในคน

อรพรรณ วนขจรไกร

อารี วนสุนทรวงศ์

นิพนธ์ต้นฉบับ

274 การศึกษาการใช้ประโยชน์จากกระท่อมในการรักษาโรคของหมอพื้นบ้านภาคใต้

ธันช นาคะพันธ์

มณฑกา ธีรชัยสกุล

ศิริพร ปัทม

ขวัญเรือน สมพิมาย

ปรีชา หนูทิม

EDITOR'S NOTE

Vichai Chokevivat

SPECIAL ARTICLE

Legislative Reform of Kratom for Well-Being and Thai Traditional Medicine Knowledge

Paisan Limstit

REVIEW ARTICLE

Kratom: Herbal Medicine or Narcotic Drug

Duangkaew Panyaphu

Sumethee Namkeard

Nitapa Inchai

Kulsiri Yossathera

Anxiolytic Effects of Some Herbal Medicines: Evidence from Animals Studies and the Possibility of Clinical Use in Humans

Oraphan Wanakhachornkrai

Aree Wanasuntronwong

ORIGINAL ARTICLES

Traditional Uses of Kratom (*Mitragyna speciosa* Korth) among Folk Healers in Southern Thailand

Thanat Nakaphan

Monthaka Teerachaisakul

Siriporn Puttum

Kwanroen Sompimai

Preecha Nootim

สารบัญ ■ Contents

286ฤทธิ์ต้านเชื้อราของสารสกัดเอทานอลจากเหง้าพืชวงศ์ขิง

ปฐมมาพร ปรีกษากร
กัญจน์รัชต์ เศรษฐสุภพนา
นันทวรรณ เมฆา
รินทร์ภัส อรรถเชียรไชย
ปนัดดา เทพอัศศรี
อังคณา หิรัญสาลี

Antifungal activity of ethanolic extracts from the rhizomes of Zingiberaceae plants

Patamaporn Pruksakorn
Kanjarat Settasupana
Nanthawan Mekha
Rinrapa Autthateinchai
Panadda Dhepakson
Angkana Herunsalee

296ความพร้อมของการให้บริการการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดลพบุรี

สุกัญญา คุ่มโพธิ์
ชนินทร์ เจริญกุล
พีระพล รัตนะ
กฤษณา ศิริวิบูลยกิจติ

Readiness of Thai Traditional Medicine Services at Tambon Health Promoting Hospital in Lopburi Province, Thailand

Sukanya Khumpo
Chanin Chareonkul
Peerapon Rattana
Krisana Sirivibulyakiti

313วิธีการเลือกเพื่อควบคุมคุณภาพฟ้าทะลายโจรแคปซูลตามตำรามาตรฐานยาสมุนไพรไทย

ไทรพร วัฒนนาถ
สุภาณี ดวงธีรปรีชา
จิราณัฐ แจ่มทวีกุล
ประภาพรรณ สุขพรรณ

Alternative to the Thai Herbal Pharmacopoeia Method for Quality Control of Andrographis Capsules

Triporn Wattananat
Supanee Duangteraprecha
Jiranuch Jamtaweekul
Prapapun Sukphan

325การพัฒนาแผ่นประคบร้อนสมุนไพรไทยโดยใช้เตาไมโครเวฟ

ณิชาภา พาราศิลป์
อรรถจันนิน ธรรมไชย
พุทธิพงษ์ พลคำยัก
วีระศักดิ์ ต๊ะปัญญา

Herbal Hot Pack Development using Microwave Oven

Nichapa Parasin
Ajchamon Thammachai
Puttipong Poncumhak
Weerasak Tapanya

สารบัญ ■ Contents

ปกิณกะ

334 ตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย: โกฎกระดุก

คณะกรรมการจัดทำตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย

338 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน (จีน - ไทย - อังกฤษ) (10)

วิลาวัลย์ จึ่งประเสริฐ

ทัศนีย์ ฮาชาไนน์

เย็นจิตร เตชะดำรงสิน

345 มรณาลัย: พรหมมา แสงชมภู

วารสารสโมสร

347 กระเทียม

ธงชัย สุขเสวต

รัชณี จันทร์เกษ

350 ดัชนี

358 คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560

MISCELLANEOUS

Monographs of Selected Thai Materia Medica: KOT KRADUK

Subcommittee on the Preparation of

Monographs of Selected Thai Materia Medica

Dictionary of Traditional Chinese Medicine (Chinese-Thai-English) (10)

Wilawan Juengprasert

Tasnee Hasanine

Yenchit Techadamrongsin

Obituary: Phomma Saengchomphoo

JOURNAL CLUB

Kratom

Thongchai Sooksawate

Rutchanee Chantraket

Index

Instructions to Authors